

SECTION 4. CURRENT ISSUES OF JURISPRUDENCE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-333-0-11>

THE STATE'S ROLE IN THE SYSTEM OF PUBLIC ADMINISTRATION IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Beleniuk Zh. V.

*Postgraduate Student, specialty "Public
Management and Administration",
Interregional Academy of Personnel
Management
ORCID ID: 0000-0002-1324-5563*

Беленюк Ж. В.

*аспірант, спеціальність «Публічне
управління та адміністрування»,
Міжрегіональна академія
управління персоналом
ORCID ID: 0000-0002-1324-5563*

Ефективність вітчизняної системи фізичного виховання значною мірою залежить від ефективності функціонування держави у сфері фізичної культури та спорту. Так, основними завданнями держави у цій сфері варто відзначити: розроблення та реалізація концепції сімейного активного дозвілля; удосконалення системи фізичного виховання у навчальних закладах різних рівнів освіти; реформування системи фізичної підготовки та масового спорту на підприємствах, в установах та організаціях; підвищення ефективності фізичної підготовки у Збройних Силах України та правоохоронних органах; стимулювання розвитку ринку оздоровчих, рекреаційних та реабілітаційних послуг, гарантування їх доступності та якості; створення умов для залучення до масового спорту інвалідів та соціально незахищених громадян, членів їхніх сімей; забезпечення органічного взаємозв'язку між фізичним вихованням та спортом вищих досягнень [1]. Існуюча проблема з фізичною підготовкою населення України змушує піднімати питання про необхідність організації більш масового залучення до занять фізичною культурою та спортом. Зокрема, потребують невідкладного вирішення такі питання як недостатнє залучення населення до регулярних занять фізичною культурою; невідповідність рівня матеріальної бази та інфраструктури для занять фізичною культурою і спортом; недостатня кількість професійних

тренерських кадрів; відсутність на міському рівні активної пропаганди занять фізичною культурою та спортом; передача спортивних споруд, що належали раніше промисловим підприємствам, у комунальну власність, та їх погане фінансування.

Тому варто ідентифікувати функції держави у розвитку фізичного виховання та спорту, основними з яких є:

1. Забезпечення доступу до фізичного виховання та спорту – створення умов для того, щоб всі громадяни мали можливість займатися фізичною активністю та спортом, зокрема будівництво та обслуговування спортивних споруд, створення інфраструктури для фізичного виховання у школах і вищих навчальних закладах, а також підтримку спортивних програм для вразливих груп населення.

2. Регулювання та нагляд – встановлення стандартів та правил для фізичної культури та спорту, а також нагляд за їх виконанням. Це включає в себе контроль за допуском до участі в спортивних змаганнях, забезпечення безпеки у спортивних заходах, антидопінговий контроль і боротьбу зі спортивним шахрайством.

3. Фінансова підтримка – виділення державних коштів на розвиток спортивної інфраструктури, спонсорство для спортсменів і команд, а також фінансування програм розвитку спорту на різних рівнях, включаючи молодіжний та професійний спорт.

4. Розвиток масового спорту – сприяння розвитку масового спорту та фізичній активності серед населення. Це може включати в себе організацію масових заходів, спонсорство спортивних клубів для аматорів, рекламу здорового способу життя тощо.

5. Розвиток спортивної науки та освіти – сприяння розвитку спортивної науки та освіти, фінансування досліджень у галузі спорту, створення спеціалізованих спортивних навчальних закладів і забезпечення навчання тренерів та фахівців у галузі фізичної культури та спорту.

Загальною метою цих функцій є підтримка фізичної активності, здорового способу життя, розвитку спорту та досягнення спортивних успіхів на різних рівнях суспільства.

Тому державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на таких принципах: визнання фізичної культури і спорту пріоритетним напрямком гуманітарної політики держави та важливим чинником всебічного розвитку особистості, формування здорового способу життя, а також забезпечення підтримки громадських організацій у сфері фізичної культури і спорту та забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян [1].

Стратегією розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року за напрямом державної політики у сфері фізичної культури і спорту визначено низку проблем та причини їх виникнення, серед яких варто виокремити:

1) за напрямом «Фізично активна нація» – недосконала система взаємовідносин між державою та іншими суб'єктами сфери, що стоїть на перепоні популяризації фізичної культури і спорту;

2) за напрямом «Спорт вищих досягнень» – відсутність належних умов для розвитку спорту вищих досягнень;

3) за напрямом «Спортивна інфраструктура» – відсутність привабливої і доступної інфраструктури для регулярних занять населення фізичною активністю і спортом, застаріла матеріально-технічна база комунальних та державних інфраструктурних об'єктів;

4) за напрямом «Цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту» – невідповідність стану цифровізації сфери вітчизняного спорту і фізичної культури сучасним тенденціям розвитку спорту у світі та неможливість виконання актуальних завдань існуючими методами без використання інформаційних технологій;

5) за напрямом «Кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту» – відсутність умов для визначення потреб, ведення обліку, стандартизованих вимог до професій, підготовки та професійного зростання фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту.

Варто визначити основні проблемні аспекти та негативні тенденції розвитку фізичної культури та спорту в Україні в розрізі різних рівнів влади [2; 3; 4]:

1. Органи центральної влади – відсутність ефективної державної політики, спрямованої на забезпечення стратегічного вектору розвитку фізичної культури та спорту; неналежний рівень фінансування та використання матеріально-технічної бази фізичної культури та спорту на різних рівнях публічного управління та шляхом взаємодії із органами місцевого самоврядування та приватними стейкхолдерами; відсутність механізмів державно-приватного партнерства в розвитку спортивної інфраструктури; відсутність програми відновлення спортивної інфраструктури та кадрового забезпечення в умовах повоєнного відновлення України.

2. Регіональна влада – відсутність регіональних програм розвитку фізичної культури та спорту; низький рівень фінансування фізичної культури та спорту; необхідність створення нової та модернізації існуючої матеріально-технічної бази розвитку фізичної культури та спорту; відсутність взаємодії з органами місцевого самоврядування, місцевою владою у напрямку розвитку фізичної культури та спорту.

3. Місцева влада – зменшення фінансування закладів фізичної культури та спорту; застаріла матеріально-технічна база; відсутність програм розвитку спорту в громадах; відсутність розподілу поноважень між новоутвореними громадами та районною владою; відсутність фінансування програм дитячого та молодіжного спорту; низький рівень доступності населення віддалених територій до послуг фізичної культури та спорту.

Відтак через відсутність ефективної системи державного управління, фінансування сфери фізичної культури і спорту, а також ефективних управлінців у цій сфері негативні тенденції продовжують накопичуватися та посилюватися.

Література:

1. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-ХІІ: дата оновлення: 13.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення: 23.12.2022).

2. Базенко В. А. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Вип. 1 (50) : у 2 ч. / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2017. С. 156–168.

3. Базенко В. А. Розвиток фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в умовах децентралізації влади в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 25.00.04. Одеса, 2019. 267 с.

4. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». К. : ТОВ «Софія». 2012. 128 с.